

Underlag inför bolagsdialog med Västerbottensmuseum AB

(ägs till 40 % av Region Västerbotten)

Checklista för Region Västerbotten

Dokument som efterfrågats	Bifogas som bilaga (markeras med kryss)	Ej fastställd ännu/ Kommentar om avvikelse
Bolagets förutsättningar och utmaningar	X	
Årsredovisning och revisionsrapport	X	
VD-kommentar per augusti 2025	X	
Lekmannarevisorernas granskningsrapport 2024	X	
Verksamhetsplan 2025	X	
Internkontrollplan 2025	X	
Rapport för internkontrolluppföljning 2024	X	
Intyg/rapport eller motsvarande, där det framgår att styrelsen har prövat och intygar att den verksamhet som bedrivits inom bolaget under den period som rapporten avser har bedrivits i enlighet med fastställt kommunalt ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna.	X	

Bolagets förutsättningar på kort och lång sikt – framgångar och utmaningar

Kortsiktiga effekter:

- Ekonomisk oro, krig och inflation har påverkat museet både mänskligt och praktiskt.
- Ökade priser på energi, mat, varor och tjänster har försvårat budgetarbetet.
- Museets ägande av fastigheter innebär extra kostnader för underhåll och byggmaterial.
- Kaféverksamheten påverkas av stigande matpriser.
- Budgeten för 2025 har varit svår att få i balans.

Långsiktiga effekter:

- Svårigheter att uppnå ekonomisk balans utan att skära ned i verksamheten.
- Låga anslagsökningar från stat och ägare har urholkat ekonomin.
- Årets anslag är till och med lägre än föregående år.
- Kombinationen av ökade kostnader och låga anslag gör det svårt att upprätthålla verksamheten.
- Museet har börjat prioritera kärnuppdraget och överväger att minska andra delar.
- De fulla effekterna av inflation och krig kan ta flera år att se.

Verksamhetsmässiga framgångar och utmaningar**Under året:**

- Genomfört en organisationsöversyn för att effektivisera personalresurser och öka fokus på besöksmålet.
- Intensifierat arbete med strategiska mål för 2024–2027.
- Stor publik till utställningar, program och sommarverksamhet på Gammlia.
- Stort arkivprojekt med flytt av 8 miljoner bilder till nya kompaktorsystem.
- Utmaningar: personalrörlighet, tjänstledigheter, oförutsedda kostnader (särskilt fastighetsrelaterade).

På 3–4 års sikt:

- Vision: "Säkerställa bevarandet och öka tillgängligheten till kulturarvet".
- Sju prioriterade målområden i strategisk plan.
- Framgångsfaktorer: efterfrågan från kulturaktörer, akademi, föreningar och allmänheten.
- Utmaningar: få gehör för större satsningar, långsiktigt fastighetsunderhåll, digitalt utbud, metoder för att nå barn och unga.
- Målet är en hållbar organisation och ekonomi.

Ekonomiska framgångar och utmaningar**Under året:**

- Budgeten för året var svår att få i balans, särskilt med oväntade kostnader.
- Region Västerbotten sänkte sitt anslag, och det statliga anslaget räknades inte upp.
- Löneökningar blev högre än förväntat, och fastighetskostnader ökade.
- Museets kafé klarade inte budgeten under sommaren.

- **Framgångar:** Återbetalning av moms för 2020–2021 och beviljade medel från Boverket för fastighetsförbättringar.

På 3–4 års sikt:

- Fortsatt verksamhet kräver ökade anslag från ägare och stat.
- Utan höjda anslag måste verksamheten skäras ned, t.ex. återbesätts inte två pensionerade tjänster.
- Museet analyserar ekonomin för att prioritera kärnuppdraget.
- Effektivisering av fastighetsanvändning och utveckling av nya affärsmodeller planeras.
- En ekonomisk behovsutredning har presenterats för ägarna, inklusive förslag om att lyfta moms på fastighetskostnader.

Hållbarhetsarbete

- Ett av museets strategiska mål är att uppnå en hållbar organisation och ekonomi.
- Deltar i hållbarhetsrapportering enligt CSRD.
- Genomför energibesparande åtgärder i fastigheten, med stöd från Boverket.
- Prioriterar social, miljömässig, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, särskilt inom kulturmiljöområdet.
- Planerar en långsiktig kompetensförsörjningsplan för att säkra kärnkompetenser.
- Arbetar även med immateriell hållbarhet, t.ex. bevarande av hantverkskunskaper och återbruk.

Jämställdhetsarbete

- **Styrelsen:** 7 kvinnor och 5 män.
- Har en jämställdhetsplan samt policydokument för mångfald, jämlik lönesättning och mot kränkande särbehandling.
- Jämställdhet beaktas vid rekrytering och i den publika verksamheten.
- Deltagit i projektet *Rättigheterna är våra* för jämlika rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- Ingen regelbunden uppföljning av jämställdhet i budget eller övriga styrdokument.

Prioriterade insatser för att möta omvärldens krav

1. Nya arkivlokaler på Gammlia för bevarande och tillgänglighet.
2. Ökade resurser till fastighetsunderhåll och publik verksamhet.
3. Förbättrade förutsättningar för digital omställning.

4. Bibehålla museet som attraktiv arbetsplats och säkra framtida kompetenser.
5. Säkerställa hållbar organisation och ekonomi.

Prognos per 31 augusti 2025

Bolaget redovisar efter andra tertialen ett positivt resultat motsvarande +1.8 mkr att jämföra mot budgeterade +0.4 mkr. Avvikelsen förklaras delvis att bolaget erhållit +0.9 mkr avseende omprövning moms för verksamhetsåren 2020 och 2021 samt reglering av tidigare års projektskuld som per andra tertialet uppgår till +0.7 mkr. Grundorsaken till det underliggande sämre resultatet beror främst på att faktureringen i uppdragsverksamheten ej är i paritet med upparbetade kostnader och att det råder stor osäkerhet rörande träffsäkerheten i de prognoser som lämnas.

Trots en förhållandevis normal omsättning under semestermånaderna tappar kaféverksamheten marginal och redovisar en negativ lönsamhet. Under hösten kommer ett arbete att startas upp för att genomlysa verksamhetsdelen.

Internkontroll

Internkontrollplan för år 2025 har fastställts. Kontrollområden, med ansvarig, uppföljningsfrekvens, metod, riskbedömning och former för rapportering framgår.